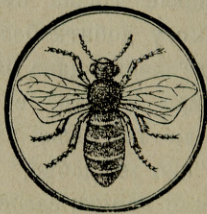

У Ср. Карловцима, 1. октобра године 1909.

СРПСКИ ПЧЕЛАР

ИЛУСТРОВАН ОРГАН „СРПСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ЗАДРУГЕ“

Издаје месечно једанпут.

УРЕДНИК

Јован Живановић

Бр. 10.

Чланови оснивачи „Српске пчеларске задруге у Руми“ плаћају једанпут за увек 50 круна, а редовни чланови I. реда 6 круна годишње; добивају једни и други лист бесплатно, а чланарину нека шаљу: „Управи српске пчеларске задруге у Руми“. Који нису чланови задруге а желе имати лист плаћају 6 Круна претплате.

Година
XIII.

Неколико напомена пчелару у зиму.

Зима је на прагу. Хладни северац још мало чека, па ће да засвира и зафијуче, да ти се кожа јежи, када те дохвати и када те почне немилостиво шибати. Све живо тражи склоништа. Човек се склања у своју собицу и уз топлу пећ снови о дивном прамалећу, када ће опет прионути на посао, да се зноји, јер у зноју лица мора јести хлебац свој. Пчелар има исте мисли, али мисли још и о оним топлим пролетњим мирисавим данима, када ће његове неуморне пчелице са највећом журбом да скупљају себи хлебац свој.

Чим наступи хладноћа пчеле се збију у кућицу своју — у кошницу, у којој сабијене између оквира проводе зиму у стану, што једва показује, да су пчеле живе и да се мичу. Пчеле сад врло мало хране троше, тек да одрже топлоту потребну им за живот. Укрупчане кадре су створити потребну им потлоту тако, да се могу и дичи зими одупрети. Пчелама је сад најпотребнији

мир. Свако узнемиривање повлачи за sobom мање или веће штете. Узнемиривање пчела доводи их да оставе своје клупче и која се год одвоји од клупчета та је пропала. Узнемирене пчеле навале на мед, дакле троше више хране него што им треба за живот и отуда могу добити болест срдобољу, а добиће је заизвесно, ако не буде лепих дана за излет, да се ишчисте. Пчелам дакле треба мира и што је већа тишина и мир на пчелињаку, тим боље, јер ће мање излета бити или никако излета и не ће бити. А ово је добро, јер сваки излет у зиму однесе многе пчеле и тиме народи слабе. Ако смо кошнице добро узимали и ако имају пчеле зими мира, не ће ни излетати ради чишћења, јер не ће имати за то потребе. Кад су дакле лепи дани па видимо да пчеле излећу, па ако из неке кошнице не излећу, то не треба силом гонити пчеле на излет, јер оне онда немају потребе, па за то и не излећу. Силом их на излет гонити значи терати их хотимице у пропаст. Дакле најбоље је да пчеле и не излећу, само ако смо их узимали као што треба и ако имају мира — излетати не ће.

Пчелар нема сад у зиму посла у пчелињаку, али ипак треба да се чешће нађе и да припази и да прегледи кошнице, да се неје што догодило, да се пчеле узнемире. Ако примети на лету мртвих пчела, то ће их танким дрвцем или квакицом за тај посао удешеном из кошнице извући. Решетке од лима на лету треба да су тако удешене, да се згодно могу на једну страну помицати, те ће пчелар хотећи мртве пчеле из кошнице са лета да узвуче, повући на стражу решетку и тако ће лакше мртве пчеле извући, а решетку ће помакнути на своје место, где ће и даље бити помоћ кошници, да се миш не би у њу увукао. Ако се лето заледило, то пчелар мора лед скинути, да се не би пчеле погушиле у кошници, јер немају довољно ваздуха. А пчеле и зими требају доста ваздуха за одржање живота. Но могу пчеле да пропадне и из других узрока. Ако ветар јури кроз лето у кошницу, па ако има још рупа незапушених на кошници, то ће бити промахе и кошница пропада. У тој прилици пчеле јако брује што је знак, да им није добро. Пчелар ће онда на лето прислонити дашчицу али не да лето запуши него само да спречи, да ветар не јури кроз лето. Ова ће дашчица добро доћи кад сунце сија и кад зраци ударају у лето, те ће заклонити лето и тиме ће пчеле задржати од излета у невреме

Ово су најобичнији појави на пчелињаку зими, али може бити и друге невоље па да пчеле брује н. пр. кад трпе жеђ, кад немају хране, кад изгубе матицу и др. У свима тима невољама мора се пчелар помоћи, о чему је било писано у листу „Српски пчелар“. Но свега тога не ће бити, ако је пчелар узимио своје кошнице као што треба. Ако јака друштва имају младу добру матицу и довољно добра меда, то ће сад најмање главобоље пчелар имати. Ако је пчелар по правилу узимио своје кошнице — јер сад имамо већ сталних на искуству основаних правила — онда пчелар не ће имати много посла, него ће пазити да у пчелињаку влада мир и тишина, да су решетке због мишева приковане и да се какогод лето не загуши.

Лакше је избићи невољу него се спасавати кад је невоља већ ту. Ово вреди у пуној мери за свакога пчелара, јер ако уради како треба, невоље не ће бити, а ако не уради како треба, невоља је неизбежна, па ће пчелар морати радити неке послове усред зиме кад им време није. Зато пчелари драги, прелиставајте лист „Српски Пчелар“ и читајте из њега и учувајте се. Ове дуге зимске вечери најзгодније су за тај посао а и иначе зими се нема много посла. Пчелар ће дакле најкорисније употребити слободно време на учење и изучавање пчеларства. Почетницима се ово не може довољно препоручити, па зато нека читају и уче и века размишљају. Извезбаним пчеларима пак препоручујемо, да држе вечерње састанке и предавања, где треба да дођу сви пчелари из тога места па и непчелари, који се за то интересују. Од колике су важности ова вечерња предавања, неје потребно говорити. И мислимо још, да би се ту могле расправљати белешке појединих пчелара. Догађа се по нешто необично код пчела преко године, догађају се реткости и особености неке. И кад се то расправи, имаће то све своје практичне вредности. Ове особености и реткости треба послати на приказ и уреднику „Српског Пчелара“ нарочито онда још, ако несмо начисто са тим ретким појавама, које се догодише у току године на пчелињаку. Ово је најбоље доставити уреднику у форми питања, па ће тада на та питања и одговор изаћи. А то ће имати своје велике вредности за сваког. Што се нешто необично догодило мени, то се може догодити и теби. У свакој прилици ја већ имам одговор у „Српском Пчелару“ и не морам лупати и нагађати.

Морамо споменути, да је зима најзгоднија за спремање потребног оруђа и справа пчеларских. Све то треба зими спремити и имати готово у приправности. Тиме се боље и на време свршавају послови. И тако свуда и у свачем је успех, ако се све у своје време уради. То је код пчеларења куд и камо важије све у своје време урадити. Пчела је узор реда и рада, па већ тим опомиње човека, да и он у свему уредан буде. Пчелари, који увелико пчеларе, — и уопће сваки уредан пчелар — удесе своје кошнице за зиму као што треба па зими у пчелињаку и немају посла друга осим да пазе, да влада мир и тишина. То је разумно, то је рацијонално. Али кад они не би удесили своје кошнице за зиму као што треба, то би они у зиму имали грдна посла, а то би било неразумно то је нерацијонално.

Ако дакле хоћеш, да се правим, рацијоналним пчеларем називаш, онда уради све у своје време и уради како треба, па не ћеш имати главобоље и невоље, докле год је теби твоје на рамени русе главе.

16. IX. 909.

Сима Жигић

парох.

Пчеларска изложба у Руми.

Отварање изложбе.

Као што се на мирисну липу у медовитој години купе вредне пчеле, и оне које су неколико метара близу, и оне које су више километара далеко, као што на златни липин цвет долећу пчеле и оне из дуба у гори, и оне из пукотине у хладној стени, и оне из скромне плетаре под трновитом обалом, и оне из сјајне ђерзонке у раскошној градини, тако се је 16. (29.) августа ове године баш у свету недељу слегао пчеларски и непчеларски свет, са свију крајева простране наше домовине, у срце равнога Срема, у питому Руму, а пред зграду српске основне школе, која је ударила на себе свечано рухо од цвећа, невен-зеленила и земаљских и српских тробојница.

Сав тај свет, пчелар и непчелар, и онај из напредне Чешке и посестрима јој Моравске, и онај из приморкиње Далма-

дије, и онај из Крпње Лике и питоме Славоније, и онај из поносне Босне, и онај из равне Бачке и краснога Баната и онај из кићенога Срема, све је то дошло на позив најмлађега пчеларског друштва у Хрватској и Славонији, „Српске пчеларске задруге“ у Руми, да је одликује и обрадује доласком својим, да види изложбу, коју је она приредила, и да оцене десетогодишњи рад њен, десетогодишњи рад друштва, које у почетку својем није имало ни стопе земље где би сместило прву кошницу своју, а камо ли дома, где да главу своју склони.

Што се је већма примицао час, у који ће се изложба отворити, све је већма растао број посетилаца пред зградом српске основне школе, а када је довршена свечана литурђија света, тај се је број удвостручио, јер се је свако журио, да ухвати што боље место и да буде сведок отварања прве пчеларске изложбе у Руми.

У 11 сахати дошао је председник управнога одбора српске пчеларске задруге, кр. котар. предстојник г. Богдан Новаковић са целим управним одбором, под красни од зеленила исплетени свод, пред школском зградом. Пошто је задружни тајник г. прота Марко Шаула поздравио председника и замолио га да отвори изложбу, ступио је председник на спремљено узвишено место, окружен изасланицима и члановима управног одбора, у чијој средини видесмо највећег нашег пчелара, српског Берзона, професора Јована Живановића. У красном својем говору, у којем се огледало пуно љубави насипрам пчеларства срце говорниково, изнео је председник у збијеним потезима постанак и развитак срп. пчеларске задруге, која се кренула на рад без игде ичега, једино наоружана чврстом добром вољом. а за тим споменуо је материјалну корист од пчеларења. Захваливши се в. кр. земаљској влади и в. сл. срп. нар. цркв. саборском одбору на припомоћима, као и свима који материјалом помоћу омогућише приређивање ове изложбе, приказао и поздравио је изасланике власти и друштва: п. н. г. професора Косту Илибашевића изасланика в. кр. земаљске владе, г. жупаније. тајника Александра Бенака изасланика сремске жупанијске области, г. Ађима Бермановића изасланика савеза срп. земљорадничких задруга, који је био и заступник хрв. слав. господарског друштва у Загребу, г. управитеља Евгена Каменара као заступника конгреса хрватс. и српс. пчелара, управу

пчеларског друштва вуковарског, која је корпоративно дошла, за тим учитељски сталеж и сва друштва и корпорације, која су се љубазно одазвала. Призвавши још Божју помоћ и благослов, прогласио је изложбу отвореном.

Тада се отворише велика двокрилна врата, а посетиоци, као рој пчела нагрну у школску зграду, где је изложба смештена.

Мед, восак, предукти од меда, гдекоје празне кошнице, справе, медовито биље, задружна збирка, књижевност и т. д. смештено је у великој дивно декорисаној дворници за гимнастику, а живе пчеле у кошницама, неке празне кошнице и друге ствари укусно су разређене по школском дворишту, које је цвећем, зеленилом, барјацима и грбовима вештачки искићено било.

Пошто је изложба отворена, председник са управним одбором провео је г. г. изасланике кроз целу изложбу, који најповољнији суд о изложби изрекоше.

Пријатно изненађење опајало се на гостима, те многи није знао куда ће пре, да ли у красно удешено двориште или у богату дворницу начичкану медом, воском и другим малочас споменутим стварима. Тако се је хиљада посетилаца поделила, јер иначе нити би их могла дворница ни двориште у себе примити.

Диван је призор за пчеларско око, када је силан народ нагрнуо у двориште међу павиљоне и кошнице за живим пчелама. Ма да пчеле иначе не трпе, када им се лето заклони, сада су тихо кружиле хиљаде пчела над главама више стотина гледалаца. Изгледало нам је, да су пчеле биле свесне, да нису овде „само за медање“, него да су послане „свету на гледање“, или да су добиле заповест. „данас жаоке у корице“.

И измешаше се, мале с великима, немудри са премудрима, слаби са силнима. И измеша се жагор говора људскога од хвале и чуђења, питања и одговора, са неком свечаном звуком пчелињом, која нам се причињавала као да пчеле зборе тајне разговоре. И зачудише се велики вредноћи малих, и задивише се мудри вештини неразумних, и запањеше се силни гледајући слогу слабих, и запиташе се: па ко је мали, ко неразуман, ко слаб, ми или пчеле?!

Ма да је подне давно превалило, нико није осећао ни глади ни умора. И ко зна докле би се ми опчињени и занесени

оним што видесмо у изложби, задржали, да нас звонце није подсетило, да се треба прихватити, па после наставити са разгледањем пчеларске изложбе.

Тако је отворена друга земаљска пчеларска изложба у жупанији сремској.

Тај дан дао је председник српс. пчеларс. задруге г. Богдан Новаковић у својем гостољубивом дому сјајан ручак изасланицима и члановима управног одбора.

Исти дан после подне конститијисала се порота. За председника је изабран г. проф. Јован Живановић, за потпредседника г. управ. Е. Каменар, а за перовођу г. прота М. Шаула.

Када још напоменем да су румски и иришки соколи тај дан имали своје ведбе, које је цео управни одбор походио, и да је српс. цркв. певачко друштво дало тај дан у вече сјајан концерт, који је преко очекивања добро испасо, био бих са опшом овим готов.

VIII. Конгрес хрватских и српских пчелара.

Сутрадан после отварања пчеларске изложбе у понедељак 17. (30.) августа, одржан је као што је заказано, конгрес хрв. и српс. пчелара.

Конгрес је отворио лепим говором председник г. Ђ. пл. Илић. Поздравивши конгрес приказао је п. н. г. г. профес. Косту Илибаша изасланика в. кр. зем. владе, жупаније. тајника Алексе Бенака изасланика кр. жупаније. области, каноника Ј. Кеберла, Војтеха Новотнога из Чешке и М. Браздила из Моравске као заступнике центр. земаљс. пчеларског друштва за краљ. чешку, А. Бермановића изасланика савеза српс. земљорадничких задруга, и заступника хрв. слав. господарског друштва у Загребу, Дон Спира Перушину из Далмације, кр. кот. предстојника Богдана Новаковића заступника „српс. пчеларске задруге“, Ђ. пл. Илића изасланика славонс. господ. друштва у Осеку, Квирина Броза изасланика пчеларс. пододбора хрв. господарског друштва у Загребу, Е. Каменара са целим управним одбором као заступнике, пчеларс. друштва вуковарског, Хафиса Мехмед Хоџића као изасланика пчеларске подружнице у Босанс. Броду, Мил. Мартиновића заступника пчеларс. подружнице у Бос. Крупи, Јов. Живановића уредника „Српс. пчелара“ и Павла Витмана уредника „Naprednoga pčelara“.

Брзојавима су поздравили конгрес: Његова преузв бан П. Раух, Његова Светост Патријарах српски Лукијан, високи заштитник изложбе и Др. Светисл. Шумановић заштитник конгреса, за тим центр. зем. пчеларе. друштво за краљев. Чешку, пчеларска подружница у Брчкој и други.

Усмено поздравили су конгрес љубазним говорима споменуто г. г. изасланици из Чешке и Моравске.

Пошто је на поздравима захваљено и оверовљен записник од VII. конгреса, прочитао је тајник свој извештај а по томе благајник свој. Из благајникова извештаја видели смо, да је конгрес прошле године имао 65 чланова. Примаће је износило 1054 К 59 п. а издавање 466 К 14 п. По томе готових има 588 К 45 п.

Из тајникова извештаја чули смо, да је в. кр. земаљс. влада одбила молбу прошлогодишњег конгреса, којом је молио, да имовне општине праужитницима дају из својих шума бадава грађу за пчелињаке, али је дозвољено, да могу давати грађу уз обађене цене и новчане припомоћи.

Нова управа. За председника изабран је г. прота Марко Шаула, за потпредседника г. управитељ Евген Каменар, за тајника г. Фр. Стиглмајер. Одборници су: г. г. Јов. Живановић, Милутин Стојадиновић, Хафис Мехмед Ходић, Ђ. пл. Илвић, Ђ. Коларовић, М. Вохалски и Кв. Броз.

Где да се догодине састане конгрес, остављено је управи да она одреди.

Предавања су текла редом, као што је у програму означено.

1. Проф. Ј. Живановић: „Како стојимо данас са партеногенезом у пчела?“

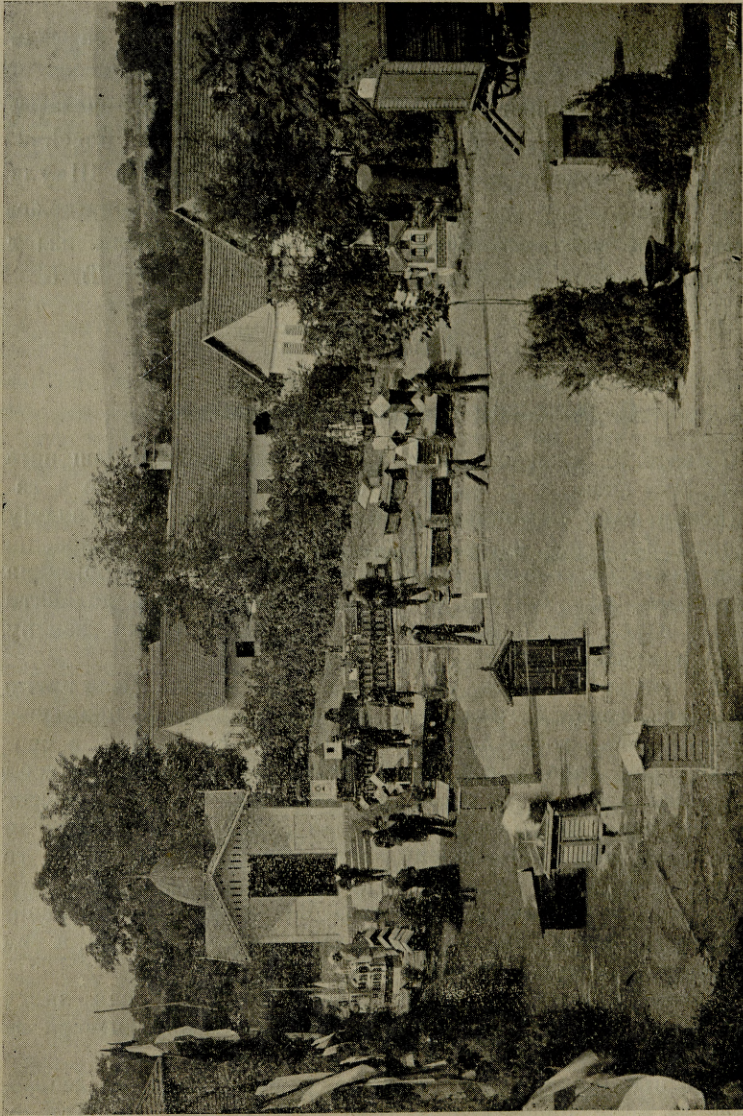
2.) Ђ. Коларовић: „Зашто су у нас пчелињаци често маловеки и зашто нам пчеларство не доноси ону корист, коју би нам могло доносити?“

3.) М. Шаула, будући је био у великом послу, одустао је од својега предавања.

4.) Квирић Броз: „Пчеларство у приморском Красу бивше војне крајине“.

5.) Благоје Милановић из Градишта (Србија): „Истрепање меда“.

6.) Милан Мартиновић: „О важности пчеларства од његова почетка до данашњег доба, с обзиром на љековитост пчелињих производа“.

Слика нам показује онај део пчеларске изложбе у Руми, где су изложени павиљони и кошнице са живим пчелама. У опис појединих кошница и павиљона засада се не ћемо упуштати, јер ћемо о томе говорити опширно, када ушњемо о томе одељењу.

7.) М. Вохалски. „Која средства стоје пчелару на располагање, да получи бољи успјех у пчеларству?“

8.) М. Бараћ: „Трулеж легла“. Ово је предавање прочитао тајник.

На предавања осврнућемо се други пут, јер нам за сада не допушта простор листа да то учинимо.

И тако је завршен VIII. конгрес хрв. и српс. пчелара, који је ради пчеларске изложбе био необично добро посећен.

Тај дан дозвоа је наш вредни тајник г. прота М. Шаула за своју гостољубиву трпезу г. г. изасланике и своје пријатеље, а после ручка су страни гости на више кочија учинили излет у манастир Јазак и Раваницу. Б. К.

О дебљини вештачкога саћа.

Познато је, да пчеле само у рано пролеће, док још није ударила јача паша и у касно лето, кад потоку трутове и изгубе сасвим вољу за ројење, граде радиличко саће. Иначе зидају трутовско. Млад рој изгради неколико радиличких оквира, па прелази одмах на грађење трутовског саћа. Зато се и ројевима и старицама, кад хоћемо да их проширимо, мора додавати вештачко саће. Рацијоналан начин пчеларења тражи између осталог и вештачко саће.

Већ пчелар почетник, кад је проширио свој пчелињак преко пет кошница, треба да има своју ричевку (сраву за прављење вештачкога саћа), којом ће сам себи лити саће. Готовог, а особито фабричког саћа треба се клонити, јер већином није од чистог воска, него је и восак — фабрички. Мали део чистог воска ишчезава скоро према церезину, парафину и другим биљним восковима, које шпекуланти мешају, па праве од те смесе вештачко саће. Зато то саће нема оне лепе жуте боје, него је загасито, управо неке прљаве боје, а нема ни оног лепог мириса чистог воска. Матица такво саће нерадо заплува, а тим се задржава напредак кошнице.

О самом ливању вештачког саћа било је у овом листу говора. Овом сам приликом рад, да скренем пажњу пчелара на дебљину вештачкога саћа.

Није прописано, колико треба да је вештачко саће дебело, нити се то може прописати. У томе одлучује око. Најбоље је, да је онакве дебљине, какво је природно, а то се види, кад н. пр. рој гради саће. Пчеле увек граде подједнако танко саће. Разлике су врло мале. Кад рој зида, саће му је бело као артија

и танко, скоро провидно. Кад маторка кошница гради н. п. у равно пролеће или кад поправља своје саће већ готовим воском, што га нађе од отпадака у кошници, саће је угаситије и нешто мало дебље. Али како сам рекао, те разлике у дебљини су врло мале.

Најбоље би било, кад би пчелар при ливању вештачког саћа могао погодити такву исту дебљину, као што је код природног зидања. Али то је скоро немогуће. Са мало праксе може се човек истина лепо извештити, али опет није пчеларска рука — пчела. Ја лијем саће тако као артија, али опет један крај буде мало дебљи. А неки случајно испадне и уз највећу пажњу и цео дебљи.

Сме ли се такав дебљи сат давати кошници, да га изгради? — Одговарам, да се сме. Без размишљања га може дати пчелар кошници, па ће га пчеле лепо изградити и *неће бити више онако дебео*, него танак као природно саће. То се најбоље види из овога: Кад додамо кошници танак вештачки сат, он буде прилично бео, кад га изграде. Што је вештачки сат тањи, тим је бољи, кад га пчеле изграде. А ако додамо дебљи вештачки сат, он буде жући и што је дебљи, све је жући, кад га изграде. То значи, да су на оном танком пчеле наставиле градњу од свога саћа (нове воштине, која је бела), а само је средина од вештачкога, т. ј. од чистог жутог воска. А дебљи сат пчеле саме истаје, па од оног добивеног сувишка воска граде ћелице на вештачком саћу. Зато су и те ћелице жуће, јер су изграђене од чистог воска. Зато је и дебео вештачки сат постао танак, кад су га пчеле изградиле, јер су одузеле, састругале сувишни восак с њега, а облик радиличких ћелица је ипак остао правилан. Само је средина добила природну дебљину.

Нисмо ли зар тим дебљим вештачким сатом додали пчелам уједно и материјала за изградњу вештачкога саћа? Такав је сат истина нешто скупљи, јер иде у њега више воска, али — тај восак није пропао, јер пчеле такав сат брзо изграде и брзо га употребе. То је особито добро, кад је бујна паша, кад треба да је што више саћа у кошници. У то време метнем увече н. пр. два вештачка оквира. До сутра су већ оба изграђена; ако је саће било нешто дебље, пчеле нису трошиле свога материјала, нису требале ни онолико рада ни тоpline (која кошта меда), као кад продуцирају восак из себе и већ сутрадан могу сипати у њега мед.

Ја нећу да с тим претерујем. Не тврдим, да је боље, ако је вештачко саће дебље, али тврдим, да ни такво није рђаво. Колико сам пута при ливању леп оквир савио, па га поново топио и лио, јер ми је испао нешто дебљи! Сад то више не радим, него ако ми случајно неки и испадне нешто дебљи, не смета ми ништа, и он се лепо употреби. Ако испадне танак, добро је, ако испадне дебљи, и онда се може додати кошници за изградњу.

Александар Живановић.

О узимљавању пчела.

(Наставак, види 5. број „Српског пчелара“.

Х. Фрајденштајн, уредник пчеларских новина говори о узимљавању пчела у својој књизи о пчеларству ово: 1.) Истреси мед сасвијем из свијех оквира. 2.) Прихрањуј пчеле шећером, док не напуне и пошљедњи оквир. 3.) Утопли кошнице маховином са свијех страна. 4.) Не узимљавај ројчад. 5.) Остави онолико оквира, колико могу пчеле покрити и колики простор могу пчеле загријати. 6.) Лето мора бити доље на патосу.

Алојз Алфонзус у својем великом „Пчелару“ говори о утопљавању кошница ово: „Медиште се испразни сасвијем, па се на даску од медишта метне вате, а на вату до три прста наслаганог папира, а између прозора и плодишта метне се такође вате, а на вату асуру.

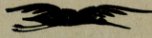
Ј. Вицгал у друштву са **В. Фелгентрајом** написао је велики илустровани Пчелар, у којем пише о узимљавању овако: Ако вријеме допушта треба узимљавање предузети септембра мјесеца или почетком октобра. При узимљавању треба пазити на ово: 1.) Ако је вријеме хладно, не треба кошнице отварати, јер искуство нас учи, да вађење оквира шкоди пчелама и пчеле боље презиме, кад се у оквиру ништа не дира. 2.) Ако је простор за презимљење пчела врло велик, треба извадити неколико оквира и оставити их за прољеће. Многи савјетују, да се сви оквири оставе у кошници, јер велики простор не шкоди ништа. 3.) Мед у саћу најбоља је храна пчелама за зиму. 4.) Мјесто, гдје ће пчеле презимити, мора бити удесно за пчеле, јер оне не смију на поклопљеном меду сједјети. 5.) Лета треба сузити и дашчице на њих понамјештати, да сунчани зраци не ударају у њих, а птице да не могу кљуцати у њих. 6.) Да би пчеле у суху биле и мирне биле, треба медиште испунити или сијеином или сламом или сјечком или хартијом, а најбоље је маховином и то њоме испунити јастуке, које ћемо понамјештати у медишта. Он вели да је добро узимљење ремек дјело рацијалнога пчелара.

Едуард Бертаранд француски пчелар у Швајцарској, има у Женеви пчелињак и још на три друга мјеста. Издавао

је пчеларске новине и писао је много о пчеларству. Особито му је важна књига о пчеларству, коју је удесио по мјесецима, шта се у којем треба радити око пчела. Берtrand је на гласу пчелар са својих лијепих радња о пчели и пчеларству.

Наставиће се.

Јов. Живановић.

Одликовања и награде,

које је одредио поротни одбор учесницима на изложби пчеларској што је приредила „Српска Пчеларска Задруга“ у Руми.

І. Почасне дипломе :

1. „Српској Пчеларској Задрузи“. 2. „Пчеларском Друштву“ у Вуковару. 3. „Пчеларском Пододбору“ у Загребу. 4. „Пчеларском Друштву“ у Бечу. 5. Јовану Живановићу, професору. 6. Ђорђу Коларовићу. 7. Марку Шаули. 8. Милану Маргиновићу. 9. Милану Коњевићу. 10. Богдану Новаковићу. 11. Еугену Каменару. 12. Ивану Маширевићу. 13. Сергији Попићу. 14. Милутину Стојадиновићу. 15. Мати Вохалском. 16. Квирину Брозу. 17. Павлу Витману. 18. Алекси Живановићу. 19. Милутину Бараћу.

ІІ. Златне медаље .

1. Манастиру Раваници. 2. Јовану Бошковићу. 3. Јовану Стргару. 4. Роману Албиновском. 5. Јовану Антоновићу. 6. Кр. зем. казнијони у Митровици. 7. Георгу Хајденрајху. 8. Виктору Фирсту. 9. Јоци Миљковићу. 10. Јосиму Живановићу. 11. Лекарници „Славија“ у Крупи. 12. Николи Скобла. 13. Јану Марцинову. 14. Адем бегу Велагићу. 15. Јакову Шнајдеру. 16. Ибрахиму аги Чаушевићу. 17. Ивану Берману. 18. Марку Бачкову. 19. Ђури Диклићу. 20. Стојану Савићу. 21. Фран. Хдамцу.

ІІІ. Сребрне медаље :

1. Луки Ковачевићу. 2. Јовану Латинкићу. 3. Влади Веселиновићу. 4. Јовану Чордашићу. 5. Кип Јаношу из Тиса Курта. 6. Антону Јермену. 7. Лекарници Козјака у Руми. 8. Павлу Николићу. 9. Милеви Станковића. 10. Оружничкој постаји у Крупи. 11. Феј-

зулаху Чавкићу. 12. Ђури Немчанину. 13. Мили Шу-
моњи. 14. Нестору Павкову. 15. Јулки Хараминчића.
16. Радивоју Живковићу. 17. Павлу Косми. 18. Јовану
Максимовићу. 19. Пери Јовановићу, проти 20. Францу
Циме. 21. Васи Дојићу. 22. Глигорију Веселиновићу.

IV. Признанице:

1. Вељку Вељкову. 2. Димитрију Радићу. 3. Вељку
Валићу. 4. „Срп. Трговачком Друштву“ у Руми. 5.
Неваду Крестићу. 6. Фрањи Јанџ. 7. Душану Ловрен-
ском. 8. Хр. Божинову. 9. Марија Коњевића. 10. Мех-
меду Месићу. 11. Шпири Цвјетковићу. 12. Кости Се-
перу. 13. Живојину Белићу. 14. Туцанићу Фрањи.
15. Стевану Чарнојевићу. 16. Манастиру Бешенову.
17. Алекси Кајзеру. 18. Јакову Риферу. 19. Ив. Кегле-
вићу. 20. Богољубу Малешевићу. 21. Ђоки Калићу.
22. Сими Керечком. 23. Сими Миросављевићу. 24. Све-
тозару Перипину. 25. Блада Живанићу. 26. Грги
Чулару. 27. Јовану Павичићу. 28. Спасоју Дедићу.
29. Л. Томашићу. 30. Лази Радовановићу. 31. Живану
Пандуровићу. 32. Петру Маширевићу. 33. Стевану
Карасевићу. 34. Јохану Кирхоферу. 35. Михајилу Ба-
ндурџу. 36. А. Фолтману. 37. Паулини Гроса. 38.
Јосипу Винтерштајгеру. 39. Првом Пчеларском Заводу
у Калчи. 40. Фердинанду Тмидереру. 41. Ивану
Вражићу. 42. Милутину Коровљову. 43. Војтеху Ново-
тном. 44. Киш Јаношу из Платичева. 45. Милану
Јовановићу. 46. Зори Коленка. 47. Лазару Степановићу.
48. Манастиру Крушедолу. 49. Јовану Павичићу.
50. Адаму Крацу. 51. Радивоју Живковићу.

V. Награде у дукатима од 10 круна:

1. Стевану Васићу. 2. Данилу Ђекићу. 3. Јули-
јани Чордашића. 4. Јосифу Ранићу.

Књижевност.

— Како стојимо данас са партеногенезом у пчела? Написао
Јован Живановић. Српска ман. штампарија у Срем. Карловцима 1909.

Ово је предавање на конгресу хрватских и српских пчелара 30. августа 1909. у Руми.

— *Včelarová čítanka soubor vědomostí týkajících se chovu včely medonosné, Díl II. Praha 1909.*

Та је књига на великом формату, има 808 страна. Више су њих пчелара писали је и особито је вјешто израђена. Говори о пчеларењу у разним крајевима Европским. О продуктима пчелињим и шта се све може од њих правити. О медоносним биљкама са силним илустрацијама. Има силне илустрације пчелињака и силне слике познатих и чувених пчелара.

Ми ову књигу препоручујемо од свега срца српским и хрватским пчеларима.

Пабирци.

— Скупштина и изложба њемачких и австроугарских пчелара била је ове године у Вајсенфелзу у Њемачкој од 9—11 августа мјесеца. Изложба је била сјајна. Првога дана било је посјетилаца 7500. Најинтересантније је предавање било, што га је држао Dr. Цандер, универзитетски професор у Ерлангену. Он је говорио о „Животињским паразитима, који изазивају болести у пчела“. Он каже да има двије врсте срдобоље. Једна, која постаје од узнемиривања, кад нема народ прилике, да се ишчисти, кад је безматка, кад је узимљен на медњици. Друга је срдобоља приљепчива и опасна и та се повраћа у виду вртоглавице четири недјеље после срдобоље у половини маја, па после четири недјеље опет као вртоглавица у половини јунија. Маса од пчела пропада по земљи на пчелињаку. Дакле је узрок вртоглавици приљепчива срдобоља, којој је опет узрок једноћелични животињски организам *Nosema apis*. Досад се нагађало што је узрок тој болести. Час се говорило да се пчеле отрују од неке биљке, час опет од нечега другог. Цандерово испитивање до чега је дошао биће по свој прилици истинито. Дабогме сад треба и пчелари да пазе које пчеле узимају срдобољу, да ли ће онда имати тога љета вртоглавицу.

— Године 1910. биће у Будимпешти скупштина њемачких и австроугарских пчелара са изложбом.

— На острву Гваделупу у острвљу Антила (Америка) држе пчеле ради оплођавања биљака какава и кафе. Прије него што су донијели пчеле на острво, цвјетали су бујно какав и кафа, али су мало плода донашали. Кад су донијели пчеле на то острво, удвостручно се плод од какава и кафе, који сваке године редовно рађају.

— Основана је Српска земљорадничка Задруга у Гргуревцима (сријемска жупанија) и у Тушиловићу (модрушкорјечка жупанија).

— Слаткиш, који најрадије једу Јапанци јесте ларве од пчела скухане у шећеру.

ОГЛАС**Купује** мед и восак**Продаје** вештачко саће

Српско Привред. Команд. Друштво

Вилић и Др. у Руми.

3-5

ОГЛАС**Српско Трговачко Друштво**
у Румикупује сваку количину цеђеног
(шлајдерованог) и у саћу меда уз
најбољу цену.

Управа

Српско Трговачко Друштво
у Руми.

3-3

За све што се тиче администрације од 1. јануара 1903. треба се обраћати на „Српску пчеларску задругу у Руми“. Рукописе, књиге и листове у замену и друго што се тиче уредништва, треба шилати на: Уредништво „СРПСКОГА ПЧЕЛАРА“ у Карловце.

Власник и издавалац Српска Пчеларска задруга у Руми.

Штампа Српске Манастирске Штампарије. 529. — 1909.